
รสนมสุขภาพ
ตำบลทุ่งหลวง อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย
ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๐

รสนมุษยสุภภาพ

ตำบศท่งหสวง อำเภอคธีรมาศ จังหวัตสุยทัย

ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๐

คำปรารภและกิตติกรรมประกาศ ธรรมนูญสุขภาพตำบลทุ่งหลวง อำเภอศรีมหา จังหวัดสุโขทัย

รูปธรรมการกำหนดใจตนเองของชุมชนท้องถิ่น ที่กำหนดไว้ใน
หมวดที่ ๑๔ ของ ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๒
พ.ศ.๒๕๕๙

ธรรมนูญสุขภาพ เป็นรูปแบบหนึ่งของนโยบายสาธารณะ
ที่เกิดจากสังคมได้ตกลงปลงใจร่วมกันว่าจะใครควรทำหรือไม่ควรทำ
ธรรมนูญไม่ใช่กฎหมาย ไม่มีอำนาจบังคับลงโทษ แต่ก็มีพลังอำนาจ
ทางสังคมในการกำกับดูแลกันเองให้อยู่ในครรลองครองธรรม

ธรรมนูญสุขภาพตำบล คือเจตนารมณ์ร่วมกันของประชาชน
ในชุมชนท้องถิ่น ที่ได้ประกาศให้รับรู้ทั่วกัน ทั้งภายในชุมชนและ
ต่อคนภายนอก ว่าอยากเห็นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนในด้าน
ต่างๆ เป็นไปในทิศทางใด

ธรรมนูญสุขภาพตำบลที่ดี มิใช่เอกสารหรือคำประกาศที่
สวยหรู หากควรเป็นผลผลิตที่เกิดจากกระบวนการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ
และร่วมผูกพันในการลงมือทำของคนทุกกลุ่มในชุมชนท้องถิ่น อันเป็น
นโยบายสาธารณะของชุมชน โดยชุมชนและเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม ธรรมนูญสุขภาพยังคงเป็นเพียงเครื่องมือที่สังคมสร้างขึ้นมาใช้ที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา ภาวะแวดล้อม และองค์ความรู้ในยุคสมัยปัจจุบัน ต่อเมื่อสถานการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปตามพลวัตร ก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการทบทวนและปรับปรุงแก้ไข หรือเพิ่มเติมเนื้อหาสาระให้มีความเหมาะสม สอดคล้องและทันสมัย อยู่เสมอ ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้และตัดสินใจร่วมกันด้วย

ในนามของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ กระผมขอแสดงความชื่นชมยินดีที่ภาคีเครือข่ายต่างๆ ในตำบลทุ่งหลวง ได้ร่วมกันเรียนรู้ สถานพลังปัญญาและกำหนดใจตนเองในการพัฒนาครั้งสำคัญ จนเกิดเป็นธรรมนูญสุขภาพตำบลทุ่งหลวงฉบับนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คนตำบลทุ่งหลวงจะสามารถใช้ธรรมนูญสุขภาพในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของเราได้อย่างสมดุลยั่งยืน สร้างความรักสามัคคี เจริญรุ่งเรืองและอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันตลอดไป

นายแพทย์พลเดช ปิ่นประทีป
เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

กิตติกรรมประกาศ

ธรรมนูญสุขภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ฉบับที่ ๒ ประกาศใช้ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๐ โดยปรับปรุงมาจากฉบับที่ ๑ ปี ๒๕๕๕ เป็นเสมือนข้อตกลงร่วมกันของคนในชุมชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวง หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน กลุ่มชุมชน และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อสร้างให้คนในเทศบาลตำบลทุ่งหลวง มีสุขภาพที่ดี ถ้วนหน้า สมบูรณ์ทั้งกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ และจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมให้เกิดสังคมสุขภาวะของคนในเทศบาลตำบลทุ่งหลวงต่อไป

การได้มาของธรรมนูญสุขภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวงนี้ มาจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนของสังคม รวมตัวกันจนก่อให้เกิดพลัง เสมือน “ต้นไม้แห่งตำบลสุขภาวะ”

ขอขอบคุณศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาสุขภาพภาคประชาชน ภาคเหนือ จังหวัดนครสวรรค์ และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ที่เป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินงานและสนับสนุนวิชาการเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณนายกเทศมนตรี คณะผู้บริหาร สำนักงานเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ที่ร่วมแรงร่วมใจ และให้การสนับสนุนการดำเนินงานมาโดยตลอด

ขอขอบคุณเครือข่ายสุขภาพ ได้แก่ โรงพยาบาลศิริมาศ
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอศิริมาศ คณะเจ้าหน้าที่กองสาธารณสุข
และสิ่งแวดล้อม สำนักงานเทศบาลตำบลทุ่งหลวง กองทุนหลักประกัน
สุขภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพตำบลทุ่งหลวง ที่ดำเนินงานแบบครบวงจรเดียวกัน
ดำเนินการเคียงบ่าเคียงไหล่ด้วยกันมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ โรงเรียนวัดลายมิตรภาพที่ ๘๐ โรงเรียนวัด
ดุสิตาราม โรงเรียนอนุบาลศิริมาศ (วัดบึง) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชมรม
อาสาสมัครสาธารณสุข ชมรมผู้สูงอายุ ประชาชนชาวบ้าน หมอдин
อาสา ชมรมสร้างเสริมสุขภาพ สถานีวิทยุชุมชนวัดลาย รวมไปถึง
บุคคล องค์กรต่าง ๆ ที่ได้ร่วมดำเนินการและที่สำคัญคือประชาชน
ในพื้นที่เทศบาลตำบลทุ่งหลวง ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินการ
จนแล้วเสร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

พวกเราทั้งหมดคาดหวังว่าธรรมชาติสุขภาพฉบับนี้ จะมีชีวิต
เป็นสิ่งยึดโยงจิตใจคนในเทศบาลตำบลทุ่งหลวง เกิดการปรับเปลี่ยน
พฤติกรรมสุขภาพนำไปสู่การปฏิบัติอย่างยั่งยืน

ธรรมนูญสุขภาพทศมาสตำบลทุ่งหลวง อำเภอศรีมหา จังหวัดสุโขทัย

ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๐

คำปรารภ

การยกร่างพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ เป็นต้นมา มีความพยายามจะทำให้ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติทั้งฉบับ เป็น “ธรรมนูญสุขภาพคนไทย” หมายถึงกฎหมายแม่บทที่ทุกฝ่ายใช้อ้างอิง เพื่อขับเคลื่อนไปสู่ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ กำหนดทิศทาง ปรัชญา หลักการ เครื่องมือ กลไก มาตรการและเงื่อนไขสำคัญของระบบสุขภาพ เมื่อพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ระบุนัยสำคัญของ “ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ” เป็นเจตนารมณ์ร่วม และพันธะร่วมกันของสังคม (Social commitment) เพื่อใช้เป็นกรอบของระบบสุขภาพของประเทศ ดังนั้น กระบวนการจัดทำสาระสำคัญและกระบวนการแปลงธรรมนูญสุขภาพสู่การปฏิบัติจึงมีสถานะเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงและขับเคลื่อนบนหลักการมีส่วนร่วม โดยคำนึงถึงทุกภาคส่วนตามยุทธศาสตร์สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา (ภาครัฐ ภาควิชาการ-วิชาชีพ และภาคประชาชนประชาสังคม) เพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อน และพัฒนาระบบสุขภาพของสังคมให้สอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทุกระยะ รวมถึงการเป็นเครื่องมือกำหนดทิศทาง ปรัชญา หลักการ เครื่องมือ

กลไก มาตรการและเงื่อนไขสำคัญของระบบสุขภาพเพื่อใช้เป็นกรอบ และแนวทางในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และการดำเนินงาน ด้านสุขภาพของประเทศจนถึงระดับท้องถิ่นให้ประสานสอดคล้องกัน

สำหรับธรรมนูญสุขภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวง เป็นการ สร้างความร่วมมือในการกำหนดกฎกติกาข้อตกลง ในการดำรงอยู่ ร่วมกันของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ตามวิสัยทัศน์ ของแผนสุขภาพตำบลที่มีจุดหมายปลายทาง เพื่อให้ คนในชุมชนมีสุขภาพะ อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน เป็นการสร้างสังคม สุขภาพะที่ชุมชนต้องการด้วยความรัก ความเข้าใจ ความสามัคคี ให้เกิดผลกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม ให้สมบูรณ์พร้อม ทุกด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ เกิดเป็นสังคม แห่งความสุขภาพะได้บริบท วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น นำไปใช้ ปฏิบัติได้อย่างยั่งยืน รวมถึงให้หน่วยงานภาครัฐ โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลทุ่งหลวง กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สำนักเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ใช้ธรรมนูญสุขภาพเทศบาลตำบล ทุ่งหลวง เป็นกรอบและแนวทางในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานด้านสุขภาพของชาวเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ประกอบด้วย ๑๒ หมวด ๕๒ ข้อ ดังต่อไปนี้

ข้อที่ ๑ ธรรมนูญนี้เรียกว่า “ธรรมนูญสุขภาพเทศบาลตำบล ทุ่งหลวง ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๐

ข้อที่ ๒ การประกาศใช้ธรรมนูญสุขภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ให้มีผลบังคับใช้หลักจากคณะกรรมการธรรมนูญสุขภาพเทศบาล ตำบลทุ่งหลวง มีมติเห็นชอบ

นิยามศัพท์ในรรมนุษยสุขภาพตำบลทุ่งหลวง

ข้อที่ 3 ในรรมนุษยนี้

“รรมนุษย” หมายความว่า ข้อปฏิบัติที่เป็นข้อตกลงร่วมกันของประชาชนในเทศบาลตำบลทุ่งหลวง เพื่อให้มีสุขภาวะอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน

“สุขภาวะ” หมายความว่า ความสุข ที่สมบูรณ์พร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งหลวง

“ภาครัฐ” หมายความว่า สำนักงานเทศบาลตำบลทุ่งหลวง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุ่งหลวง โรงเรียน ศูนย์บริการศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลทุ่งหลวง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และบุคลากรจากหน่วยงานของทางราชการทั้งหมดที่อยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลทุ่งหลวง

“ชุมชน” หมายความว่า ชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งหลวง จำนวน ๑๔ ชุมชน

“กลุ่มองค์กรชุมชน” หมายถึง การรวมกลุ่มของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ที่รวมตัวกันโดยการจัดตั้งจากรัฐ หรือ ตามพระราชบัญญัติ ที่เกี่ยวข้อง หรือ ก่อตั้งกันเองภายในพื้นที่ และเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป โดยมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ชุมชน และสังคมโดยรวม

“คุณธรรม” หมายความว่า คุณงามความดี ที่ประชาชน
พึงสำนึกในจิตใจของตน ในเรื่องความจริง ความดีงาม และใช้เป็น
หลักในการดำเนินชีวิต

“จริยธรรม” หมายความว่า แนวทางแห่งการประพฤติ
ที่ยึดหลักคุณธรรม

“วัฒนธรรม” หมายความว่า วิถีชีวิต แห่งความดีงาม
และประเพณีปฏิบัติสืบต่อกันมา บนพื้นฐานแห่งการรับรู้ร่วมกัน
ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และ
ธรรมชาติในเทศบาลตำบลทุ่งหลวง

“เศรษฐกิจพอเพียง” หมายความว่า การดำเนินชีวิต
และปฏิบัติตนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ในทุกระดับ
ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน สังคม และภาครัฐ อยู่ในทางสายกลาง
มีความพอดี พอประมาณ มีเหตุผล มีความรอบคอบ ระมัดระวัง
มีสติและปัญญา มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน
เพื่อให้สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ
กว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจาก
โลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

“การมีส่วนร่วม” หมายความว่า การที่ประชาชน
มีส่วนร่วม ในกิจกรรมใด ๆ ในลักษณะของการร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับประโยชน์
ร่วมติดตามประเมินผลและการตรวจสอบ

“จิตสาธารณะ” หมายความว่า จิตใจที่คำนึงถึง
ประโยชน์ของผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยยึดความสำคัญ

ต่อผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบและความเสียหายต่อส่วนรวม

“การสร้างเสริมสุขภาพ” หมายความว่า การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในเทศบาลตำบลทุ่งหลวง มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ภายใต้การจัดสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม ปลอดภัย เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม

“พาหะนำโรค” หมายความว่า ตัวการที่นำโรคมารีดติดต่อผู้อื่น

“โรคติดต่อ” หมายความว่า โรคที่สามารถถ่ายทอดหรือติดต่อจากสิ่งมีชีวิตหนึ่งไปยังสิ่งมีชีวิตหนึ่งได้โดยไม่จำกัดว่าสิ่งมีชีวิตนั้น จะเป็นมนุษย์หรือไม่ก็ตาม

“โรคไม่ติดต่อ” หมายความว่า โรคที่เกิดจากความผิดปกติหรือความเสื่อมโทรมของทางร่างกาย และจิตใจ ไม่สามารถที่จะติดต่อไปหาบุคคลอื่นได้ ซึ่งเป็นโรคในวิถีชีวิตนั่นเอง เช่น โรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคมะเร็ง และโรคเลือดสมอง เป็นต้น

“ภาคีเครือข่าย” หมายความว่า หน่วยงานของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ที่มีความสนใจ และสมัครใจร่วมดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพของชาวเทศบาลตำบลทุ่งหลวง

“จิตอาสา” หมายความว่า ผู้ที่มีจิตใจ อันเสียสละพร้อมช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังรางวัลหรือสิ่งตอบแทนอื่นใด

“สมัชชาสุขภาพ” หมายความว่า การจัดให้มีเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปรีกษาหารือ พุดคุยกันเพื่อให้เกิดประโยชน์ ด้านสุขภาพ

“การแพทย์แผนไทย” หมายความว่า การดูแลสุขภาพ โดยอาศัยความรู้หรือตำราการแพทย์แบบไทยที่ได้สั่งสม ถ่ายทอด และพัฒนาสืบต่อกันมา หรือตามการศึกษาจากสถานศึกษาที่รับรอง โดยกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ ทั้งนี้ ให้ครอบคลุมการใช้ เครื่องมือวิทยาศาสตร์ การแพทย์บางอย่างประกอบการวินิจฉัย และการบำบัดโรคตามที่กฎหมายกำหนด

“การแพทย์พื้นบ้าน” หมายความว่า การดูแลสุขภาพ โดยอาศัยความรู้หรือตำราการแพทย์พื้นบ้านที่ได้สั่งสม ถ่ายทอด และพัฒนาสืบต่อกันมา ซึ่งมีลักษณะที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม จารีตประเพณี และทรัพยากรของตำบลทุ่งหลวง

“การแพทย์ทางเลือก” หมายความว่า การดูแลสุขภาพ โดยอาศัยความรู้ทางการแพทย์ ที่นอกเหนือจากการแพทย์แผนปัจจุบัน การแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้าน

“เกษตรอินทรีย์ปลอดสารพิษ” หมายความว่า การผลิตทางการเกษตร ที่หลีกเลี่ยงการใช้ ปุ๋ยเคมีสังเคราะห์ สารสารเคมี กำจัดศัตรูพืช และฮอร์โมนที่กระตุ้นการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์ อาศัยการปลูกพืชหมุนเวียน ใช้เศษพืช มูลสัตว์ ปุ๋ยพืชสด รวมไปถึง การใช้หลักการควบคุมศัตรูพืชโดยใช้วิธีชีวภาพ เพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินสำหรับเป็นแหล่งธาตุอาหารของพืชรวมทั้ง การควบคุมศัตรูพืชต่างๆ เช่น แมลง โรคพืช และวัชพืช

“ละเมิด” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการฝ่าฝืนข้อตกลงของชุมชน ที่กระทำโดยเจตนาหรือโดยประมาท เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือส่วนรวม

“มาตรการทางสังคม” หมายความว่า ข้อตกลงทางสังคม ที่รับทราบเป็นวงกว้างในชุมชน อันเกิดจากความตกลงของชุมชนมีความมุ่งหมายให้มีการปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น

“คณะกรรมการธรรมนูญสุขภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวง” หมายความว่า บุคคลที่เป็นตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาควิชาการ/วิชาชีพ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในเทศบาลตำบลทุ่งหลวง รวมถึงบุคคล หน่วยงาน องค์กรชุมชนอื่น ๆ ที่เข้ามาดำเนินกิจกรรมร่วมกันในพื้นที่เทศบาลตำบลทุ่งหลวง อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย

ข้อที่ ๔ ธรรมนูญฉบับนี้ ใช้เป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินชีวิต การดำเนินงานของชาวเทศบาลตำบลทุ่งหลวง หน่วยงานของรัฐ องค์กรชุมชน ภาควิชาการ/วิชาชีพ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในเทศบาลตำบลทุ่งหลวง อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย

หมวดที่ ๑

ปรัชญาแนวคิดของระบบสุขภาพ ของคณาเขตเทศบาลตำบลทุ่งหลวง

ข้อที่ ๕ ชาวเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ร่วมสร้างสุขภาพตนเอง ครอบครัว ชุมชน จากความเข้าใจ รู้รักสามัคคี พัฒนาให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ นำไปสู่วิสัยทัศน์ที่ว่า “คนในชุมชน มีสุขภาวะ อยู่ดีมีสุข อย่างยั่งยืน”

หมวดที่ ๒

การส่งเสริมลักษณะที่พึงประสงค์ต่อสุขภาวะคณาเขตเทศบาลตำบลทุ่งหลวง

ข้อที่ ๖ คนในเทศบาลตำบลทุ่งหลวง มีคุณธรรม จริยธรรม ประจําใจ โดยการรักษาศีลมีจิตสำนึกสาธารณะ ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีสุขภาวะที่ดี

ข้อที่ ๗ คนในเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ดำรงรักษาเอกลักษณ์ของคนตำบลทุ่งหลวง อนุรักษ์ภาษาถิ่น รักถิ่นฐาน เทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์ ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย

ข้อที่ ๘ คนในเทศบาลตำบลทุ่งหลวง มีบ้านและชุมชนที่น่าอยู่ ปลอดภัย ปลอดโรค และมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพที่ดี

ข้อที่ ๑๖ ควบคุมและป้องกันอุบัติเหตุ และภัยธรรมชาติ
ในพื้นที่เทศบาลตำบลทุ่งหลวง

ข้อที่ ๑๗ ควบคุมและป้องกันสิ่งเสพติดที่เป็นอันตรายต่อ
สุขภาพ

ข้อที่ ๑๘ สนับสนุน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครัวเรือน
ในการเฝ้าระวัง ป้องกันโรคและภัยสุขภาพ

หมวดที่ ๕

การควบคุม คุณภาพด้านสุขภาพและการติดตาม ประเมินผล

ข้อที่ ๑๙ พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง
ได้แก่ การพัฒนาระบบบริการสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงเชิงรุก
ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care)*

ข้อที่ ๒๐ พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพ นำเชื่อถือ
สร้างความประทับใจและมีมาตรการให้บริการอย่างเสมอภาค

ข้อที่ ๒๑ สนับสนุนให้มีการติดตามประเมินผล และนำ
ผลสรุปมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อที่ ๒๒ มีระบบการคืนข้อมูลให้แก่ชุมชนที่เหมาะสม และ
ชุมชนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ได้จริง

หมวดที่ ๖

การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข

ข้อที่ ๒๓ ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพ องค์ความรู้ แก่อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน อย่างต่อเนื่อง

ข้อที่ ๒๔ สร้างแกนนำสุขภาพ ในการดูแลประชาชน ๕ กลุ่มวัย ได้แก่ แม่และเด็ก, ผู้สูงอายุ, คนพิการ, ผู้ประกอบอาชีพที่มีความเสี่ยง, ผู้ป่วยโรคเรื้อรังอย่างเหมาะสมและเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ*

ข้อที่ ๒๕ ส่งเสริม สนับสนุน ให้เกิดอาสาสมัครชุมชน เช่น อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อาสาสมัครดูแลผู้พิการ อาสาสมัครเพื่อน ช่วยเพื่อน หรือผู้มีจิตอาสาในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพ*

ข้อที่ ๒๖ ส่งเสริม สนับสนุนกลุ่มเยาวชนให้มีสภาเด็กและ เยาวชน เน้นการมีส่วนร่วมในการสร้างสุขภาพ

ข้อที่ ๒๗ สร้างภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพ ร่วมกับหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน

ข้อที่ ๒๘ สนับสนุนให้ภาคประชาชน ร่วมเป็นภาคีเครือข่าย สร้างนักจัดการสุขภาพประจำครัวเรือนอาสาสมัครประจำครัวเรือน (อสค.) ในการรักษาพยาบาลเบื้องต้น ส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม ป้องกันโรค และฟื้นฟูสุขภาพคนในครอบครัว

หมวดที่ ๗

การคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค

ข้อที่ ๒๙ จัดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค โดยคณะกรรมการต้องประกอบด้วยประชาชนในสัดส่วนไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕๐

ข้อที่ ๓๐ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ตรวจสอบผลิตภัณฑ์ อาหาร ยา และการบริการและให้รายงานผลกระทบต่อผู้บริโภค ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ประกอบการค้าต้องให้ความร่วมมือ ทุกขั้นตอน หากฝ่าฝืนจะถูกห้ามหรือระงับการอนุญาตจำหน่าย อาหารในพื้นที่

หมวดที่ ๘

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ความรู้ และข้อมูลข่าวสาร

ข้อที่ ๓๑ จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารด้านสุขภาพเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ด้วยช่องทาง ที่หลากหลาย อย่างต่อเนื่อง

ข้อที่ ๓๒ จัดให้มีศูนย์ข้อมูล เพื่อพัฒนาและนำข้อมูลไป ใช้ประโยชน์ต่อการสร้างสุขภาพประชาชนเทศบาลตำบลทุ่งหลวง

ข้อที่ ๓๓ ให้ศูนย์ข้อมูลมีหน้าที่ในการสำรวจ นำเข้าข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอหรือส่งมอบข้อมูลให้แก่หน่วยงาน องค์กรชุมชน และประชาชนที่ต้องการ

ข้อที่ ๓๔ ส่งเสริม สนับสนุนให้หน่วยงาน องค์กรชุมชน และประชาชน เกิดการเรียนรู้ และสร้างกระบวนการจัดการความรู้ด้านสุขภาพได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อที่ ๓๕ หน่วยงาน องค์กรชุมชน และประชาชน ต้องร่วมกันจัดให้มีสัมมนาสุขภาพอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

หมวดที่ ๙

เศรษฐกิจพอเพียง

ข้อที่ ๓๖ ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินชีวิต ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมครัวเรือนด้านการผลิตเอง ใช้เอง กินเอง อย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการใช้เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย

ข้อที่ ๓๗ สนับสนุนการตลาด ผลผลิต ผลิตภัณฑ์ของชุมชน และร่วมกันบริโภคผลผลิตที่เป็นของชาวเทศบาลตำบลทุ่งหลวง

ข้อที่ ๓๘ ร่วมกันส่งเสริมให้เกิดสัมมาชีพ และการพึ่งตนเองให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

หมวดที่ ๑๐

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณี วัฒนธรรม และศาสนา

ข้อที่ ๓๙ พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น การแพทย์แผนไทย เพื่อสร้างสุขภาวะ

ข้อที่ ๔๐ สถานบริการสาธารณสุข ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลทุ่งหลวง สนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น แพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือกอย่างต่อเนื่อง

ข้อที่ ๔๑ ชุมชนมีการดำเนินงานครอบครัวอบอุ่น การดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาครอบครัวอย่างต่อเนื่อง

ข้อที่ ๔๒ ให้มีการสืบค้น ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และประเพณีที่ดั่งามของคนตำบลทุ่งหลวง

ข้อที่ ๔๓ สร้างจิตสำนึกสาธารณะ มีน้ำใจ เสียสละ สามัคคี โดยยึดหลักธรรมของศาสนาและวัฒนธรรม เป็นที่ตั้ง

ข้อที่ ๔๔ ให้มีการพัฒนาคุณธรรม ให้มีการส่งเสริมศีลธรรม แก่ชุมชน สนับสนุนและปกป้องคนดีให้ได้ทำความดีเพื่อประโยชน์ แก่สังคมชาวเทศบาลตำบลทุ่งหลวง

หมวดที่ ๑๑

การระดมทรัพยากรและสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานด้านสุขภาพ

ข้อที่ ๔๕ เทศบาลตำบลทุ่งหลวง จัดสรรงบประมาณ ด้าน
สาธารณสุขในทุกมิติอย่างครอบคลุม

ข้อที่ ๔๖ เทศบาลตำบลทุ่งหลวงจัดให้มีสถานที่ออกกำลังกาย
ที่เหมาะสมตามวัย มีสถานที่พักผ่อนอย่างเพียงพอ

ข้อที่ ๔๗ เครือข่ายสุขภาพ สนับสนุนทรัพยากร และบุคลากร
ในการดูแลสุขภาพในทุกมิติอย่างครอบคลุม

ข้อที่ ๔๘ เทศบาลตำบลทุ่งหลวง ประสานงานกับหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องในการสร้างสุขภาวะอย่างยั่งยืน

หมวดที่ ๑๒

สำนักสสพสุภาพ

ข้อที่ ๔๙ ให้สำนักธรรมนุญสุภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ซึ่งเป็นองค์กรชุมชน กำกับดูแลและขับเคลื่อนให้เป็นไปตามธรรมนุญสุภาพ เป็นเจ้าภาพหลักในการจัดตั้งองค์กรและคณะกรรมการอิสระตามธรรมนุญสุภาพและจัดทำตัวชี้วัดสุภาพครัวเรือนเกณฑ์การประเมินสุภาพะ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากชุมชน

ข้อที่ ๕๐ การบริหารจัดการสำนักธรรมนุญสุภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสำนักธรรมนุญสุภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวง

ข้อที่ ๕๑ กรณีมีการละเมิดธรรมนุญสุภาพฉบับนี้ ให้สำนักธรรมนุญสุภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวงนำประเด็นดังกล่าวเข้าปรึกษาหารือในสมัชชาสุภาพธรรมนุญสุภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ประจำปี และเสนอให้ใช้มาตรการทางสังคมดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป

บทเฉพาะกาล

ข้อที่ ๕๒ การแก้ไขเพิ่มเติมธรรมนุญสุภาพฉบับนี้ ให้กระทำโดยขั้นตอนเดียวกันกับการจัดทำหรือผ่านสมัชชาสุภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวง การนำเสนอต้องดำเนินการโดยยึดหลักการและเหตุผลประกอบที่ชัดเจนและผ่านการปรึกษาหารือกับคณะกรรมการสำนักธรรมนุญสุภาพตำบลทุ่งหลวงอย่างน้อย ๑ ครั้ง และแจ้งวาระดังกล่าวแก่ประชาชนทราบก่อนการจัดสมัชชา ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน มติแก้ไขเพิ่มเติมต้องมีผู้เห็นชอบไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของผู้เข้าร่วมสมัชชาสุภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวง

ต้นแบบมาตรการทางสังคม

๑. บ้านปลอดบุหรี่เป็นมาตรการที่คณะกรรมการสมัชชาสุขภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวงได้กำหนดขึ้น เพื่อให้คนในครัวเรือนมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพโดยคณะกรรมการชี้ให้เห็นถึงโทษและพิษภัยของควันบุหรี่ที่มีผลกระทบต่อคนรอบข้าง จึงมีมติเห็นพ้องต้องกันว่าบ้านไหนมีผู้สูบบุหรี่จะต้องสูบบุหรี่นอกบ้าน และกำหนดเขตพื้นที่สูบบุหรี่หน่วยราชการหน่วยงานของรัฐ ทุกแห่งเป็นองค์กรต้นแบบปลอดบุหรี่

๒. งานศพปลอดเหล้าปกติบริบทของชุมชน ตำบลทุ่งหลวง ถ้ามีงานศพจะมีสุราขาว (เหล้าขาว เหล้าพื้นเมือง) ตั้งอยู่คู่กับน้ำดื่ม มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของครอบครัวผู้เสียชีวิต เป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย นอกจากนี้จะดื่มกินกันในงานแล้ว บางรายยังถือกลับบ้าน คณะกรรมการสมัชชาสุขภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวง และประชาชนเห็นควรให้ชุมชนในเขตเทศบาลจัดงานศพต้องเป็นงานศพปลอดเหล้า

๓. เลี้ยงข้าวงานเดียว โดยบริบทของชุมชน ตำบลทุ่งหลวง เมื่อจัดงานศพ และงานทำบุญ ๗ วัน มักจะจัดอาหารเลี้ยงรับรองแขกเหลื่อที่มาร่วมงาน เป็นอาหารชุด คล้ายกับอาหารโต๊ะจีน และยังมีอาหารทั้งคาวหวานมากมาย ซึ่งบางอย่างก็เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และเป็นการสิ้นเปลือง ดังนั้น คณะกรรมการสมัชชาสุขภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวง และประชาชนเห็นควรให้ชุมชนในเขตเทศบาลจัดงานศพ และวันทำบุญ ๗ วันให้จัดเป็นอาหารงานเดียวและงดเลี้ยงขนมหวาน

๔. องค์กร/ชุมชน/ร้านค้าต้นแบบปลอดกล่องโฟม เนื่องจากการใช้ภาชนะโฟมบรรจุอาหารที่อุณหภูมิร้อนเกิน ๖๐ องศาเซลเซียส ถือว่ามีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งในเพศหญิง เสี่ยงต่อโรคมะเร็งเต้านม ในเพศชายเสี่ยงต่อโรคมะเร็งต่อมลูกหมาก และทั้ง ๒ เพศเสี่ยงต่อโรคมะเร็งตับ และโครงการต่างๆ ที่ได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการสุขภาพตำบล

ธรรมนูญสุขภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวง
เพื่อ "คนในชุมชน มีสุขภาพะ อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน"

ด้วย ๙ ติ

ทินดี นั้ดี อหารดี

สุขภาพดี คนดี ชุมชนดี

สังคมดี วัฒนธรมดี เศรษฐกิจดี

สหมัสนุหัตถ์

ธรรมนุญสุภาพเทศบาลตำบลทุ่งหลวง
เพื่อ “คนในชุมชน มีสุขภาพะ อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน”
ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๐

"ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่"

หมวดที่ ๑๔ ของ ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๕๙ ภายใต้ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐

หลักการสำคัญ

ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่ เป็นข้อตกลงร่วมในการกำหนดทิศทาง หรือแนวปฏิบัติอันจะนำไปสู่สุขภาพของชุมชน โดยชุมชนสามารถ จัดทำธรรมนูญสุขภาพพื้นที่ตามความสมัครใจและตามความพร้อม ของชุมชน ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐควรให้การสนับสนุน และเข้ามามีส่วนร่วม

การจัดทำธรรมนูญสุขภาพพื้นที่จะต้องให้ความสำคัญกับ สิทธิชุมชน วิถีชุมชน วัฒนธรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทูนทาง สังคมของชุมชน ข้อมูลสุขภาพชุมชนและหลักการการจัดการ ระบบสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง

การจัดทำ ขับเคลื่อน ทบทวนและประเมินผลธรรมนูญสุขภาพ พื้นที่ต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในชุมชน

ภาพพิมพ์ประสงค์

ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีที่เกี่ยวข้อง
ทุกภาคส่วนเข้าใจและสามารถนำสาระในธรรมนูญว่าด้วยระบบ
สุขภาพแห่งชาติไปปรับใช้ในการจัดทำธรรมนูญสุขภาพพื้นที่ โดย
คำนึงถึงความสอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
และระบบสุขภาพชุมชน

ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้อง
ทุกภาคส่วนร่วมกันใช้ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่เป็นแนวทางในการพัฒนา
และขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม ผ่านกลไก
และเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบสุขภาพ โดยมีระบบ
ติดตาม ทบทวน และประเมินผลธรรมนูญสุขภาพพื้นที่เป็นระยะ
อย่างสม่ำเสมอ

เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายธรรมนูญสุขภาพพื้นที่เป็นเครือข่าย
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามพื้นที่ เพื่อนำองค์ความรู้ไปต่อยอดและขยายผล
การจัดการระบบสุขภาพชุมชนให้ครอบคลุมไปยังพื้นที่อื่น ๆ

"สามพลังปัญญา สรรพคุณโยมฆาตารณะ"

www.nationalhealth.or.th